

Sygn. akt I ACz 166/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Roman Sugier

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2017 roku w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku K. N.

o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu w sprawie,

która ma być wytoczona

z powództwa K. N.

przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w (...) i Dyrektorowi

Aresztu Śledczego w (...)

o zapłatę

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na punkt 2 postanowienia Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 30 grudnia 2016 roku, sygn. akt I Co 131/16

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2. w ten sposób, że ustanowić dla wnioskodawcy adwokata z urzędu, którego wyznaczy Okręgowa Rada Adwokacka w (...).

Sygn. akt I ACz 166/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 30 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie zwolnił wnioskodawcę od kosztów sądowych w całości i jednocześnie oddalił jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Uzasadniając wydane rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że zgodnie z art. 117 § 1 k.p.c. strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub w części może domagać się ustanowienia pełnomocnika z urzędu, a wniosek ten zostanie uwzględniony, gdy udział takiego pełnomocnika w sprawie zostanie uznany za potrzebny (art. 117 § 5 k.p.c.). Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że udział pełnomocnika w sprawie, jaką zamierza wytoczyć wnioskodawca, nie będzie potrzebny, gdyż poprawnie formułuje swój wniosek zarówno w części dotyczącej pełnomocnika z urzędu, jak i zwolnienia go od kosztów sądowych w całości. Sąd Okręgowy zważył, że jest mu znane z urzędu, że wnioskodawca dysponuje dużą wiedzą prawniczą, o czym świadczy aktywność wnioskodawcy w innej sprawie toczącej się pod sygn. akt I C 430/15, w której wystąpił z pozwem o zapłatę. Sąd Okręgowy argumentował, że w powołanej

sprawie wnioskodawca zajmował adekwatne stanowisko procesowe do stanu sprawy, gdzie logicznie argumentował swoje twierdzenia. Z tych względów Sąd Okręgowy nie dopatrył się, aby wnioskodawca należał do kategorii osób nieporadnych, które mają trudności w samodzielnym podejmowaniu czynności, tym bardziej, że jasno określił kto będzie pozwanym, jakie zamierza zgłosić żądanie oraz z jakiej podstawy faktycznej je wywodzi. Dodatkowo wskazano, że zgodnie z art. 5 k.c. Sąd w razie uzasadnionej potrzeby może udzielić stronom występującym w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych. Z przytoczonych względów wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został oddalony.

Powyższe postanowienie Sądu Okręgowego zostało zaskarżone przez wnioskodawcę, który wniósł o jego zmianę i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W uzasadnieniu zażalenia skarżący wskazał, że w innych sprawach kierowanych przeciwko Skarbowi Państwa, który ponosi odpowiedzialność za funkcjonariuszy państwowych jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został uwzględniony w tym na podstawie postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach w sprawie o sygn. akt I ACz 1007/15. Skarżący podkreślił, że czuje się pokrzywdzony przez funkcjonariuszy Skarbu Państwa, którym przypisuje popełnienie przestępstwa na jego szkodę, a w sprawie zachodzi potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego obejmującego m.in. wydanie opinii przez biegłych oraz przesłuchania świadków.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie Sądu odwoławczego okoliczności podnoszone w zażaleniu przekonują do stanowiska skarżącego, że udział pełnomocnika w postępowaniu, jakie zamierza wszcząć, jest potrzebny. Słuszne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż może on w razie potrzeby udzielać stronom postępowania działającym bez profesjonalnego pełnomocnika pouczeń o czynnościach procesowych w trybie art. 5 k.c.. Tym niemniej może się okazać, że nie będzie to wystarczające dla umożliwienia powodowi skutecznego skorzystania z przysługujących mu uprawnień, prawidłowego sformułowania i popierania stanowiska, w pełni uwzględniającego jego racje z odwołaniem do właściwych unormowań prawnych. Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że nie bez znaczenia dla ustalenia potrzeby udziału pełnomocnika z urzędu jest materia sprawy, kierowanie roszczeń do Skarbu Państwa, który ponosi odpowiedzialność za funkcjonariuszy państwowych. Należy także zwrócić uwagę na podnoszoną przez skarżącego okoliczność, iż uprzednio w takich samych okolicznościach (jedynie przy odmiennym wskazaniu statio fisci) jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został uwzględniony. Sąd rozpoznający wniosek w tej sprawie nie jest co prawda związany tamtą decyzją, jednakże powinien mieć ją w polu widzenia. Wskazane okoliczności przemawiają za udzieleniem wnioskodawcy oczekiwanej pomocy, gdyż udział adwokata z urzędu należy uznać za potrzebny - art. 117 § 5 k.p.c. Sąd odwoławczy nie podziela stanowiska Sądu pierwszej instancji, że należy uznać skarżącego za osobę, która „doskonale orientuje się w obowiązujących przepisach prawa” tylko na tej podstawie, że w innej sprawie podejmuje określone czynności procesowe lub dochodzi swoich spraw w innych postępowaniach sądowych.

Z wyżej wskazanych przyczyn zaskarżone postanowienie zostało zmienione w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.